

Mal panelet nå!

Har du sett deg lei på det gulnede furupanelet på veggen som stjeler alt lyset? Da lønner det seg å faktisk gjøre slag i saken nå, og male det før våren og sommeren kommer.

Av Chera Westman/ifi.no, ifi.no

Årets to-tre første måneder er den perfekte tid for å male treverk innendørs. Da er luftfuktigheten på sitt laveste, og treverket har tørket og trukket seg sammen.

– Maler du når treverket er mer fuktig, kan det komme frem skjemmende umalte krympesprekker senere, sier rådgiver Chera Westman hos ifi.no, Informasjonskontoret for farge og interiør.

Når du maler trepanelet oppnår du en ro i rommet, uten kvistmerker og trestruktur som kan gi et rotete inntrykk. Dessuten kan du velge farge helt fritt – og enten gjøre det gulnede, mørke panelet lysere eller male det sort eller i en annen farge du liker.

KRYMPESPREKKER: Tre er et naturlig materiale, som krymper når det tørker og sveller når det blir fuktig. Hvis du maler panelet om sommeren når luftfuktigheten er høy, vil treverket krympe når det går mot senvinter. Da kan du få striper med bart treverk i skjøtene mellom panelbordene. På hver side av et panelbord som er 12 cm bredt kan du i februar få krympesprekker på opptil 3 mm, dersom du har malt det i august.

Matt eller blankt?

– Tradisjonelt males veggpanel med maling i glans 20, mens lister, dører, vinduer og andre detaljer males med en blankere maling, gjerne i den samme fargen. Men de matte flatene som er så vanlige på tak og slette vegger, blir stadig mer vanlig også på treverk, og nå brukes det oftere glans 5 også på panel og lister, sier Roger Fridheim hos Flügger.

Når du først har bestemt deg for å male, finnes flere ulike typer dekkende behandlinger å velge blant (se tabell). En felles forutsetning er at kvaen og fargestoffene i kvister og treverket ellers må isoleres, slik at det ikke misfarger malingen. Fargestoffene i treverket er kraftige, og dør aldri ut.

– Også kvister i 100 år gammelt panel som skal males, må isoleres. Dette er spesielt viktig dersom du maler med en lys farge, sier Eivind Eriksen hos Gjøco.

FARGE OG GLANS: Mal panelet og gi det den farge og glans som du ønsker deg. Tradisjonelt males panelvegger i glans 20. Men du kan få både blankere og mattere malinger enn det. Nå råder en matt trend, og mange velger glans 5 også til panel.

Derfor krymper og sveller panelet

Tre er et naturlig materiale, som krymper når det tørker og sveller når det blir fuktig. Hvis du maler panelet om sommeren når luftfuktigheten er høy, vil treverket krympe når det går mot senvinter. Da kan du få striper med bart treverk i skjøtene mellom panelbordene.

På hver side av et panelbord som er 12 cm bredt kan du i februar få krympesprekker på opptil 3 mm, dersom du har malt det i august.

Velg riktig maling til panelet

Maling er ikke bare maling. De ulike produktene er tilpasset forskjellige underlag og ønsket utseende.

Når du skal male panel er det viktig å velge en maling som er beregnet for slikt treverk. Denne fungerer godt også på lister, dører, vinduer, kjøkkeninnredninger og møbler. Maling for panel og lister finnes i alt fra helmatt til helblankt, og hvilken glansgrad du velger er opp til smak og behag. Noen av de kombinerte kvist- og sperregrunningene kan tones i mange farger, og kan brukes som ferdig toppstrøk med silkematt glans på både panelvegger, -tak og øvrige tredetaljer.

En helmatt flate gjengir fargen på en egen måte og har ikke gjenskinn. Matte malinger brukes gjerne på slette vegger og slette tak.

– Til panel i tak og på vegg er det vanlig å bruke cirka 20-glans, men alt er lov – både blankere og mattere. En fin effekt kan være å bruke en maling i samme farge, men i en høyere glans, når du maler lister, vinduer, dører og andre detaljer i rommet, sier Per Myhre hos Nordsjö.

MATT TREND: Tradisjonelt brukes silkematt glans til panel, men den matte trenden som råder for slette vegger smitter over også på treverk. Dette panelet er malt med en 5-glansmaling.

IFI har laget en oversikt over anbefalte produkter for maling av trepaneler innendørs. Se tabeller under.

DEKKENDE MALING FOR PANEL

PRODUSENT / PRODUKTNAVN GLANS BRUKES MED GRUNNING: PÅFØRINGSVERKTØY/
 METODE ANTALL STRØK Beckers: Mood Professional Finish 5 og 40 Primer Grunning Tre & Panel.
 Eventuelt kvistlakk. Pensel, rull, sprøyte 1-2 strøk Flügger: Interior High Finish 5, 20, 50 og 90 Interior
 stop Primer Pensel, rull, sprøyte 1-2 strøk Gjøco: Fashion 5, 15, 40 og 80 Gjøco Kvist-og Sperregrunn
 eller Gjøco Sperregrunn. Pensel, rull, sprøyte 2 strøk Historisk Maling/Engwall o Claesson: Linoljemaling
 Matt, halvblank, blank Linoljemaling innvendig grunning, skjellakk Pensel 1-2 strøk Miljømal/Wibo Färg
 AB: Ekte Linoljemaling Slipstrykning 15 Skjellakk brukes på furu (etter første strøk). Pensel 2 strøk
 Nordsjö: Ambiance Superfinish 5 og 40 Nordsjö Original Kvist- & sperregrunn Pensel, rull, sprøyte 2
 strøk Pure & Original Paint: Traditional Waterbased 20 og 95 Pure & Original Paint OmniPrim Pro God
 pensel eller rull 1-2 strøk

GRUNNING OG KVISTLAKK FØR MALING AV PANEL

PRODUSENT / PRODUKTNAVN PRODUKTTYPE FARGE/GLANS PÅFØRINGSVERKTØY / METODE
 Alanor/Liberon: Kvistlakk Kvistforsegling Fargeløs transparent. Pensel eller svamp. Alanor/Rust-Oleum:
 Zinsser BIN Advanced Grunning Hvit. Kan tilsettes litt brekkfarge (lyse farger). Pensel eller rull. Beckers:
 Kvistlakk Kvistforsegling Fargeløs transparent. Pensel. Beckers: Primer Grunning Tre & Panel Grunning
 Hvit. Matt. Pensel, rull, sprøyte Flügger: Interior Stop Primer Vanntynnbar sperrende grunnmaling Hvit.
 Halvmatt. Pensel eller rull. Gjøco: Kvist- & Sperregrunning Sperregrunning (kan brukes som toppsjikt)

Hvit. Matt. Pensel, rull, sprøyte Historisk Maling/Engwall o Claesson: Linoljemaling innvendig grunning
 Grunning Hvit Pensel Miljømal/Wibo Färg AB: Wibo Ekte Linoljemaling Grunning Linolegrunning Hvit.
 Matt. Pensel Miljømal: Skjellakk Kvistforsegling Fargeløs transparent. Pensel Nordsjö: Original Kvist- &
 sperregrunn Grunning Hvit. Matt. Pensel, rull, sprøyte Nordsjö: Original Kvistlakk Kvistforsegling
 Fargeløs transparent. Pensel. Pure & Original Paint: OmniPrim Pro Heftgrunning Hvit. Kan blandes i alle
 farger.

ALT-I-ETT-PRODUKTER FOR MALING AV PANEL

PRODUSENT / PRODUKTNAVN PRODUKTTYPE FARGE/GLANS PÅFØRINGSVERKTØY / METODE
 ANTALL STRØK Beckers: Panelgrunn Kvist- og sperregrunning samt toppstrøk i ett Hvit. Kan blandes i
 farger opp mot NCS 4500. Glans 10 Pensel, rull, sprøyte 2-3 strøk Gjøco: Sperregrunn Kvist- og
 sperregrunning samt toppstrøk i ett Hvit, kan blandes i lyse farger. Glans 5 Pensel, rull, sprøyte Min. 2
 strøk Krefting & Co/Herdins: Tak og panelhvit, helvit Dekkende lasur Hvit. Silkematt glans Pensel 2 strøk
 Teknos: Paneeliseinämaali (Panelmaling) Kvist- og sperregrunning samt toppstrøk i ett Kan blandes i
 alle farger. Matt glans. Pensel, rull, sprøyte Min. 2 strøk

Slik maler du panelet

Tre ting er ekstra viktig å gjøre når du skal male panel: vaske, sperre og fordrive!

1. RENGJØRING

Fjern støv med tørr mikrofiberklut eller støvsuger. Tørk av veggen med vann iblandet det
 rengjøringsmiddel som følger samme malingsystem som malingen du skal bruke. Tørk av med rent
 vann.

2. DEKK TIL

Dekk tilstøtende flater med maskeringstape, dekkefilt eller dekkepapp.

3. GRUNNING OG SPERRING

Grunn panelet med et første strøk med en kvist- og sperregrunning. La tørke over natten eller i henhold
 til produsentens anvisninger. Mellomslip lett for å fjerne fiberreisning før du påfører det andre strøket av
 sperregrunningen.

Som alternativ til dette kan du flekkforsegle alle kvister med kvistlakk eller skjellakk. Denne påføres med
 pensel i to strøk og tørker raskt. Deretter påfører du hele underlaget ett strøk heftgrunn. Velg den
 grunning som anbefales av produsenten av toppstrøksmaligen.

La tørke og slip vekk fiberreisning før du maler videre.

5. MELLOM- OG TOPPSTRØK

Slå malingen over i en bøtte med riller på innsiden eller et stort malebrett. Påfør malingen med rull
 montert på forlengerskaft. Har du profilert panel, er det lurt med en pensel for hånden som du bruker til
 å male inne i de freste profilene. Penselen bruker du også inn mot lister og i hjørner der rullen ikke
 kommer til. Velg gjerne pensel med skrå bust. Ha også en bred og flat pensel, såkalt fordriver, klar.
 Denne bruker du til å glatte ut mønsteret som rullen etterlater i flaten.

Normalt trengs det to strøk med toppstrøksmalingen for å få god dekk og jevn farge og glans. Bruker du
 kvist- og sperregrunning til toppstrøk, holder det kanskje med å påføre det ene toppstrøket.

RIKTIG KVALITET: Når du skal male panel er det viktig å velge en maling som er beregnet for slikt treverk. Denne fungerer godt også på lister, dører, vinduer, kjøkkeninnredninger og møbler. Velg også god kvalitet på verktøyet for beste resultat.

Mer informasjon

- Alanor: <http://www.alanor.no>
- Alcro: <https://alcro.no>
- Flügger: <https://www.flugger.no>
- Gjøco: <https://gjoco.no>
- Historisk Maling: <https://www.historiskmaling.no/>
- Jordan: <http://www.jordanvethvordan.no>
- Nordsjö: <http://www.nordsjo.no>
- Pure & Original: <https://www.pure-original.com/no/>